

τὴν ὑστερὴν πνοή, τῆς ἄλλης τῆς ἀδικημένης ἢ ἀγκάλῃ τὴν ἐθέριμανε, τῆς παραγνωρισμένης τὸ πιστὸ τὸ στῆθος τὴν ἐγλύκανε.

Ὁ ἄδικος κατατρεγμός, ἢ ἐγκατάλειψι ἀπὸ τὴν μοναχὴ καρδιά, ποῦ τὴν ἐκαταλάβεινε μὲς ἔστῃ Βαβυλωνία τῆς ἰδέας καὶ τῶν αἰσθημάτων τοῦ μωροῦ τοῦ πλήθους τὴν εἶχε ἀποπετρώση. Μὲ ἢ ἀληθινὴ ἀγάπη τὴν ἀνέλκυσε καὶ ὁ Βράχος ζεναγένηκε Καρδιά.

Ἐπάνω ἀπὸ τὸ μυστήριον τὸ ὑψηλὸ ἐνός ἀγνοῦ φιλήματος ἢ θάλασσα μὲ σπρχαγμὸ βογγᾶ καὶ ὁ Βορῆας λυσσᾶ καὶ παραδέρνει. Ἡ Φύσις χαίρεται ἀπὸ τὸν θρόνον τῆς τὸν ὑψηλὸ καὶ ἄφ-

θαστο τὴν γιγαντομαχία τῶν κυμάτων καὶ τῶν αἰσθημάτων.

Τὸ ἰσχυρότερον πάντα νικᾷ καὶ βσιλεύει.

Τὸ βαθύτερον ἀπορροφᾷ καὶ ἀποπνίγει κάθε ἐπιπόλαιον, κάθε μικρὸ καὶ ἀστήρικτον.

Τὰ κύματα θὰ γαληνέψουνε καὶ μὲς ἔστο Μαῦρον Πέλαγος ἀκόμη καὶ ἢ ἀφωσιωμένες ἢ καρδιές καὶ μὲς ἔστον πόνο θὰ συναντηθοῦνε καὶ θὰ ζεναστυλώσουνε ἀκόμη περὶ ἢ ψηλότερον καὶ στερεώτερον τῆς εὐτυχίης τὸ ἀληθινὸ πλάστι.

Ἡ ἀγάπη δὲν πεθαίνει. Ἐκνύζῃ καὶ ἀπὸ τὰ συντρίμματά τῆς. Εἶναι αἰώνια!

ΣΙΒΥΛΛΑ

◀ Η ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΤΕΧΝΗ ▶

Εἰς τὸ παρισὸν περιοδικὸν ἢ «Ἐπιθεώρησις» ὁ Σουηδὸς συγγραφεὺς Ριχάρδος Μπέργκ δημοσιεύει ὠραιωτάτην μελέτην περὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς τέχνης, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀποσπῶμεν τὰς ἐξῆς περικοπὰς :

ΥΧΝΟΤΑΤΑ προβάλλουσι τὸ ἐρώτημα: ποῖος εἶνε ὁ σκοπὸς τῆς τέχνης; Πρὶν ἢ ἀποφανθῇ τις ὁλως ὑποκειμενικῶς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον ἂν ἐζήτηι μίαν ὁλως ἀντικειμενικὴν ἀπάντησιν ἐπὶ ἐνός ἄλλου ἐρω-

τήματος: Πῶς ἢ τέχνη ἤλθεν εἰς τὸν κόσμον; Ἀπάντησις, τὴν ὁποίαν εὖρον καὶ προβάλλω εἰς λόσιν εἶνε ἢ τέχνη ἤλθεν ἐκ τῆς ἀνάγκης πάντων ἡμῶν νὰ ζῶμεν ὅσον τὸ δυνατόν ἀνετώτερον — νὰ ἀισθανόμεθα ἑαυτοὺς ζῶντας.

Ὁ Ἐρενοβέρδ γράφει:

- Τί θέτει εἰς κίνησιν τὸ ζῶν ὄν, τὸν ἄνθρωπον;
- Ἡ ἀνάγκη αὐτοῦ.
- Τίποτε περισσότερον;
- Οὔτε ἐν μόριον ἡλιακῆς δυνάμεως.
- Ἡ ἀνάγκη λοιπὸν κάμνει αὐτὸν εὐφυνᾶ, κοινωνικὸν πολυμήχανον, μορφωμένον;
- Μάλιστα.
- Καὶ κατὰ ποῖον τρόπον;

—Ἡ ἀνάγκη προκαλεῖ εἰς δράσιν κατ' ἀρχὰς μὲν τὰ στοιχειωδέστερα τῶν ὀργάνων τῆς ζωῆς καὶ κατόπιν τὰ λεπτότερα.

Εἰς νέος ἡγάπησε μὲ ὄλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς του, μίαν ξανθὴν, γαλανόφθαλμον γυναῖκα. Ἡ μοῖρα δμως δὲν τὸν εὖνοε. Ἡ ἀγαπωμένη, ἂν καὶ τρέφῃ ἀληθῶς φιλικὰ αἰσθήματα πρὸς αὐτόν, ἀγαπᾷ ἐν τούτοις καὶ ἄλλον, ὁ ἄλλος δὲ οὗτος ὁ ὁποῖος καὶ τὴν ἀνταγαπᾷ εἶναι εἰς ἐκ τῶν στενοτάτων τοῦ δυσέρωτος φίλων. Ὑπὸ τὴν δεινὴν ἐσωτερικὴν πάλην ζῆ ἐπὶ τινα χρόνον ὁμοῦ μὲ τοὺς δύο εὐτυχεῖς. Ἀλλὰ καὶ τούτο κατατᾶ πλέον ἀφόρητον. Τοὺς ἐγκαταλείπει. Ὁ ἀτυχῆς δμως ἔρωτος του παρ' ὅλας τὴν προσπαθειᾶς δὲν τὸν ἐγκαταλείπει. Ἐκάστην προΐταν ἐξυπᾶ μαζί του, ἀφοῦ καθ' ὁ-

λην τὴν νύκτα τὸν ἐβασάνιζε μὲ φρικώδεις ἐπιόλλας. Τὸ αἰσθημα τῆς αὐτοσυντηρήσεως τότε παλαίει κατὰ τοῦ πόθου τῆς αὐτοκτονίας. Τὸ πρῶτον κραυγάζει: Ζῆσε. Τὸ δεύτερον: Τελείωνε αὐτὴν τὴν ζωὴν.

Ὅταν τέλος μίαν ἡμέραν, ἀφοῦ ἔμαθε τὸν γάμον τοῦ φίλου του μὲ τὴν ἐρωμένην του, θέλει νὰ ἀρπάσῃ τὸ ὄπλον, τὸ αἰσθημα τῆς αὐτοσυντηρησίας τοῦ παρῶναι εἰς τὴν πέναν. Γράφει: Εἰς τὰ ποιήματά του ἀφίνει τὸν πόνον του νὰ χυθῇ ἐλεύθερος, ἀκράτητος, ἀκατάσχετος, χωρὶς κανὲν ἄλλο αἰσθημα νὰ τολμήσῃ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ εἰς τὴν ἀγρίως μεγαλοπρεπῆ αὐτὴν σταδιοδρομίαν. Εἰς τὴν αἰχμὴν τῆς παραδίδει τὸν νοῦν, μαινεται, ἐντροπᾶ εἰς ἴδια παράπονα.

Τὸ βιβλίον του αὐτὸ συνήρπασεν ἤδη χιλιάδας δυσερῶτων καὶ τοὺς ἔκαμε νὰ ζήσουν μὲ τὸν ἥρωα τοῦ Γκαϊτε ἀναβιβαζόντων τὸ πάθος των εἰς τὴν ὑπερτάτην, τὴν πλουσιωτάτην, τὴν μᾶλλον ζωηρὰν αὐτοῦ ἰσχύν. Διότι ἢ τέχνη εἶναι ἢ ζωὴ.

Ἄς θεωρήσωμεν τὸ ζήτημα καὶ ἀπὸ ἄλλης γωνίας ἀπόψεως. Κουρασμένοι ἀπὸ τὸν καθημερινὸν ἀγῶνα διὰ τὸν ἐπιούσιον, βαρυνόμενοι τὸ ἀναλλοίωτον περιβάλλον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου περιορίζεται τὸν πλεῖστον ἢ ζωὴ, ἀισθανόμεθα ἐνίοτε τὴν ἀνάγκην ν' ἀντιδράσωμεν ἔστω καὶ διὰ στιγμιαίας ἀλλαγῆς περιβάλλοντος.

Μεταβαίνομεν εἰς τὸ θέατρον. Ἡ ὀρχήστρα παίζει μίαν εἰσαγωγὴν. Ἡ αὐλαία ὑψώνεται. Νέος κόσμος ἀνοίγεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας. Ὁ ἐγκέφαλος εὐρίσκει νέας ἐντυπώσεις, αὐταὶ ἐπιδιώκουν τοὺς ἀριθμούς, τοὺς ὁποῖους συναπεκομίσαμεν ἀπὸ τὸ γραφεῖον, τὰς οἰκιακὰς φροντίδας, τὴν ἀπονόρκωσιν. καὶ τὴν ἀβεβαιότητα τὴν αἰωνίως κατέχουσιν ἡμᾶς, ἀναζῶμεν ὡς ἄνθη νεοποτισμένα.

Ἡ συνειδησίς μας ἀισθάνεται ἄδραν αἰσθησὶν ζωῆς. Λημονοῦμεν τὸ καθημερινὸν μας ἐγῶ, καὶ ζῶμεν ἐντὸς τῆς ἐξελλέξεως καὶ τῶν προσώπων τοῦ δράματος. Ἡ αὐλαία πλῆτει. Ἐπιστρέφομεν μὲ κάποιαν λάμριν εἰς τὸ βλέμμα, κάποιαν λέξιν εἰς τὰ χεῖλη, ζωηροτέρας χειρονομίας καὶ ελαστικώτερον βῆμα. Τὴν ἐπομένην δμως ὅταν ἀνοίγωμεν τὸ παράθυρον τοῦ δωματίου μας καὶ τὸ φῶς τῆς πρωῆς εἰσβάλλει νὰ φωτίσῃ τὸν ἐκ νέου ἐρχομενον συνήθη βίον, γινόμεθα πάλιν οἱ ἴδιοι κουρασμένοι βιοπαλαισταὶ καὶ μόνον ἢ ἀνάμνησις τῆς προτετραίας φέρει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ κάποιαν ἀντανάκλασιν ζωῆς εἰς τὸ πρόσωπόν μας. Καὶ ὅταν μετ' ὀλίγας ἡμέρας μεταβαίνομεν ἐκ νέου εἰς τὸ θέατρον, τὸ πράττομεν ἀπὸ ἀνάγκην νὰ ἀναζητήσωμεν, νὰ ἀισθανθῶμεν ὅτι ζῶμεν. Διότι ἢ τέχνη εἶναι ζωὴ.